

POSTANOWIENIE

Dnia 6 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Bednarek

w sprawie **płk. rez. M.B.**

uniewinnionego od popełnienia występku z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 6 listopada 2024 r.

zażalenia płk. rez. M.B.,

na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie,

z dnia 11 lipca 2024 r., sygn. akt So 19/22,

w przedmiocie zwrotu wydatków

p o s t a n a w i ł:

uchylić postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 11 lipca 2024 r., sygn. akt So 19/22 i przekazać sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania

UZASADNIENIE

Wyrokiem Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie z 6 lipca 2023 r., sygn. akt So 19/2, m.in. płk. rez. M.B. został uniewinniony od zarzutu popełnienia występu określonego w art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. Wyrokiem z 7 marca 2024 r., sygn. I KA 18/23, w wyniku rozpoznania apelacji prokuratora Sąd Najwyższy utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

26 czerwca 2024 r. do Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie wpłynęło pismo płk. rez. M.B. stanowiące wniosek o zwrot kosztów poniesionych przez niego w toku postępowania. Z treści wniosku wynikało, że wnioskodawca wniósł o zwrot kosztów poniesionych przez niego w trakcie - jak to ujął -

postępowania prokuratorskiego i całego procesu sądowego przed Wojskowym Sądem Okręgowym, jak i przed Sądem Najwyższym. Koszt poniesionych wydatków wskazał na kwotę 28.782 zł brutto, przy czym jak wynikało z treści wniosku kwota ta nie obejmowała kosztów jego dojazdu i noclegu w W. w terminie wyznaczonych rozpraw. Do tak złożonego wniosku płk rez. M.B. dołączył opłaconą przez niego fakturę nr [...] /2024 r. na kwotę 28.782,00 zł wystawioną przez adw. M.M. 7 marca 2024 r. Wnioskodawca podniósł, że tak wysoki koszt usługi prawnej świadczonej na jego rzecz wynikał z pracy jego obrońcy na dokumentach niejawnych oraz z powodu jego występowania przeciwko Służbie Kontrwywiadu Wojskowego.

Postanowieniem z 11 lipca 2024 r., sygn. So 19/22, Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od Skarbu Państwa na rzecz płk. rez. M.B. kwotę 12.600 zł tytułem zwrotu wydatków z tytułu ustanowienia w sprawie jednego obrońcy z wyboru. W pkt. 2 w pozostałym zakresie sąd I instancji wniosku nie uwzględnił, wstrzymując jednocześnie wykonanie postanowienia do czasu jego uprawomocnienia.

Na powyższe postanowienie zażalenie złożył płk rez. M.B. podnosząc, że jego wniosek dotyczył zwrotu kosztów poniesionych przez niego w trakcie postępowania prokuratorskiego i całego procesu sądowego przed Wojskowym Sądem Okręgowym w Warszawie, jak i przed Sądem Najwyższym w toku rozprawy odwoławczej. Wskazał również, że ponosił koszty dojazdów na każdą rozprawę własnym samochodem z miejsca stałego zamieszkania, jak i koszty noclegów w W. – czego sąd I instancji nie uwzględnił.

Nadto skarżący podniósł, że koszt zastępstwa procesowego wynikający z przedłożonej faktury wynikał z faktu, że stawki usług adwokackich w W. są bardzo wysokie, przy czym nie każda kancelaria adwokacka chciała się podjąć jego obrony z uwagi na zaangażowanie w sprawę Służby Kontrwywiadu Wojskowego. Praca jego obrońcy nie ograniczała się natomiast do obecności na sali rozpraw, ale poświęcił on swój czas na wnikliwe rozpoznanie problemu i specyfiki pracy w SKW.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Należy zauważyć, że istotnie w niniejszej sprawie doszło do naruszenia przepisów postępowania. Przepis art. 632 pkt 2 k.p.k. w sposób jednoznaczny wskazuje, iż w razie uniewinnienia lub umorzenia postępowania koszty procesu w sprawach z oskarżenia publicznego ponosi Skarb Państwa. Do takich kosztów procesu zgodnie z art. 616 § 1 pkt 2 k.p.k. należą, uzasadnione wydatki stron, w tym z tytułu ustanowienia w sprawie jednego obrońcy lub pełnomocnika. W sprawach z oskarżenia publicznego ryzyko poniesienia kosztów obrony w razie uniewinnienia, co do zasady, obciąża w całości Skarb Państwa. Brak jest zatem jakichkolwiek przesłanek do limitowania w tym zakresie „odpowiedzialności” Skarbu Państwa – szczególnie gdy oskarżyciel publiczny jest zawsze profesjonalistą. Elementarnym bowiem składnikiem prawa do obrony w szeroko rozumianym procesie karnym jest możliwość korzystania z pomocy obrońcy. Zasadą jest przy tym, że ma być to obrońca ustanowiony z wyboru. Zatem odmowa zasądzenia rzeczywiście poniesionych wydatków związanych z ustanowieniem obrońcy jest w ujęciu systemowym, ograniczeniem prawa do obrony – co umknęło sądowi I instancji, a co w swoim zażaleniu pośrednio podniósł skarżący.

Sąd I instancji nadto błędnie przyjął, że wniosek płk. rez. M.B. o zwrot poniesionych przez niego wydatków dot. jedynie zwrotu poniesionych wydatków z tytułu ustanowionego przez niego obrońcy. Otóż z samego wniosku bowiem wynika, że wnioskodawca domagał się zwrotu pozostałych kosztów, w tym kosztów dojazdu na rozprawy, czy też noclegów – co umknęło sądowi I instancji, gdyż ten ograniczył rozpoznanie wniosku do żądania zwrotu wydatków ustanowienia w sprawie jednego obrońcy z wyboru. Brak skonkretyzowania żądania wnioskodawcy co do wysokości poniesionych wydatków nie uprawnia sądu do jego nierozpoznania czy też ograniczenia jego rozpoznania bez uprzedniego wezwania wnioskodawcy do jego uzupełnienia. Zwłaszcza, że akurat w tym przypadku rozpatrywany był wniosek osoby, niemającej cech podmiotu profesjonalnego. Z tych też względów uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w Warszawie jest uzasadnione.

W ponownym rozpoznaniu wniosku płk. rez. M.B. sąd rozpoznający weźmie pod uwagę wyżej naprowadzone okoliczności, jak również rozstrzygnie całość

złożonego wniosku o zwrot wydatków, a jeżeli zajdzie taka potrzeba poprzedzi jego rozpoznanie wezwaniem wnioskodawcy do jego uzupełnienia.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej nn. postanowienia.

WB

[a!].